

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบล
ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นายวรงค์ ไตรพิทักษ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรทัศน์ อินทร์คัมพร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์คุณฉวี	ณ. ลำปาง กรรมการ
อาจารย์พฤกษ์	ยิบมันตระสิริ กรรมการ
รองศาสตราจารย์กฐิน	ศรีมงคล กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนศึกษาถึง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรตำบลในการทำงานเกี่ยวกับระบบเกษตรอินทรีย์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เกษตรตำบลในภาคเหนือตอนบน โดยการสุ่มจังหวัด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มจำนวนเกษตรกรตำบลโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) ได้ 4 จังหวัด และจำนวนเกษตรกรตำบลทั้งหมด 160 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยส่งทางไปรษณีย์ (Mailed Questionnaire) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-square Test) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบล

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการเฉลี่ย 20.28 ปี และส่วนใหญ่สมรสแล้ว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,045 บาท สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยไม่มีอาชีพเสริมหรืออาชีพรอง ส่วนใหญ่เกษตรกรตำบล 1 คน มีพื้นที่ที่รับผิดชอบโดยเฉลี่ยจำนวน 1 ตำบล น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 หมู่บ้าน และ 1,000-2,000 ไร่ โดยพื้นที่ปลูกในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพืชไร่ เกษตรตำบลส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และได้รับความรู้จากวารสารการเกษตรมากที่สุด เกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบของเกษตรกรตำบลส่วนใหญ่ไม่มีการทำการเกษตรอินทรีย์ และมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ พื้นที่ที่รับผิดชอบของเกษตรกรตำบลส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน

ด้านความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์พบว่า เกษตรตำบลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในระดับสูง ในเรื่องการทำเกษตรแบบอินทรีย์มีส่วนช่วยในการรักษาสุขภาพอนามัยของเกษตรกร และการทำไร่นาสวนผสมเป็นแนวทางไปสู่การเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืนได้ และส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในระดับดี ด้านความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์พบว่า เกษตรตำบลมีความต้องการมาก ในเรื่องเทคนิคการทำชาฆ่าแมลงจากพืชสมุนไพร เช่น จิง ข่า และพริก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า แหล่งความรู้ทางการเกษตรเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบล ส่วนอายุราชการ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับเงินเดือน พื้นที่ที่รับผิดชอบ (ตำบล) พื้นที่ที่รับผิดชอบ (หมู่บ้าน) พื้นที่ที่รับผิดชอบ (ไร่) ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ พื้นที่ที่รับผิดชอบของเกษตรกรตำบล ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และทัศนคติเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ ความต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบล

ปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรตำบลประสบในการปฏิบัติงานได้แก่ ขาดงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มีน้อย ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และปัญหาอื่นๆ เช่น แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ ภัยธรรมชาติ ตลาดที่รองรับผลผลิตเกษตรอินทรีย์มีน้อย

Thesis Title Knowledge on Organic Farming Needed by Sub-district
Extension Workers in the Upper North of Thailand

Author Mr. Varong Tripituk

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee

Asst. Prof. Dr. Wallratat	Intaruccomporn	Chairman
Assoc. Prof. Dusdee	Nalampang	Member
Lect. Phrek	Gypmantasiri	Member
Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Member

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the level of Knowledge on Organic Farming Needed by Sub-district Extension Workers, the relationship between basic factors of individual, economy, and society. Moreover, it was also to study problems and recommendations of sub-district extension workers about the organic farming system.

The populations in this research were 160 sub-district extension workers in 4 provinces in upper north of Thailand. The methods of random were purposive sampling and multi-stage random sampling done collected through mailed-questionnaires. Statistical techniques used were percentage, mean, standard deviation and Chi-square test.

From research finding, it was found that most sub-district extension workers were male, averagely 20.28 years old with Bachelor degree or equivalent, married, and received salary 15,045 per month. Furthermore, most of them did not have a side occupation. Mostly, a sub-district extension worker was responsible for one district, 10 villages, and 1,000-2,000 households. Most of plants were farm produce. As for training, most sub-district extension workers used to be trained about the organic farming, and got knowledge from agricultural

journals. Mostly, farmers in the responsible areas of sub-district extension workers did not perform the organic farming and needed to know about the organic farming, which most of responsible areas of sub-district extension workers were outboud the irrigation.

According to the needs for knowledge, understandings, and attitudes about the organic farming, it was found that sub-district extension workers had high level of knowledge in the organic farming in terms of do the organic farming for maintaining good health of farmers and do mixed plantations, which could lead to the organic farming and permanent agriculture. As for attitude about organic farming, it was found that most sub-district extension workers have good level of attitude about organic farming. As the needs for knowledge regarding the organic farming, it was also found that sub-district extension workers needed to pay high attention to the technique of making insecticides from herbs such as ginger, galingale, and chili.

From hypothesis testing, it was found that the source of knowledge for the organic farming were related to the needs of sub-district extension workers in knowing the organic farming. As for years of working , gender, level of education, status, level of salary, responsible areas (district), responsible areas (village), responsible areas (household), experience in studying the organic farming ,the needs in knowing about the organic farming of farmers in their areas responsible areas of sub-district extension workers, level of knowledge and understanding regarding the organic farming, and attitude about the organic farming were not related to the needs for the organic farming of sub-district extension workers.

The problems and obstacles of sub-district extension workers included insufficiencies of budget, information about the organic farming, supporting from related organizations, and other problems such as adequate sources of water, natural calamity and lack of markets in supporting products from the organic farming.